

Gemeenten medeverantwoordelijk voor suïcidepreventie. Wat betekent dit voor uw gemeente?

Juli 2025

Betreft: Geef uw wettelijke taak voor suïcidepreventie vorm met hulp van 113

Geachte wethouder,

Vanaf 1 januari 2026 gaat de Wet integrale suïcidepreventie van kracht. Daarmee wordt suïcidepreventie binnenkort een wettelijke opdracht, ook voor gemeenten. Dit biedt u de kans om op lokaal niveau effectief beleid te ontwikkelen met structureel budget vanuit de Rijksbegroting. Door deze middelen specifiek te alloceren voor suïcidepreventie in uw gemeente en aan de slag te gaan met de informatie in deze explainer, kunt u gericht bijdragen aan het vroegtijdig signaleren van suïcidaliteit en het bevorderen van mentale gezondheid in uw gemeente.

Als wethouder vervult u een sleutelrol voor suïcidepreventie. In deze explainer vindt u handvatten om met lokale en regionale partners effectief beleid op te stellen. Meerdere gemeenten en regio's hebben al positieve ervaringen opgedaan met deze goed uitvoerbare aanpak, die gebaseerd is op een bewezen effectief model voor lokale suïcidepreventie.

Naast een stappenplan voor lokale suïcidepreventie, helpt 113 Zelfmoordpreventie u op weg om eigen invulling te geven aan beleid, samenwerking en acties. Ook benieuwd hoe andere gemeenten praktische invulling geven aan suïcidepreventie in de wijk, gemeente of regio? Ga naar www.113.nl/gemeenten. Daar vindt u ook de agenda met aankomende webinars en activiteiten ter ondersteuning van gemeenten en regio's.

Wij nodigen ook u uit om als gemeente of regio aan te sluiten bij het landelijk leernetwerk suïcidepreventie. Neem hiervoor direct contact op via lokaalactienetwerk@113.nl.

Alleen samen kunnen we suïcides voorkomen.

Met vriendelijk groet,

Monique Kavelaars
Bestuurder 113 Zelfmoordpreventie

113 Zelfmoordpreventie
AHTC, B toren 5^e verdieping
Paasheuvelweg 25
1105 BP Amsterdam

+31 (0)20 3113 883
info@113.nl
113.nl

KvK 17 23 75 27
IBAN NL40 RABO 0136 0505 65

De wet: drie pijlers voor suïcidepreventie

1. Landelijk

Ministers maken beleid om suïcides en suïcidepogingen te voorkomen (met VWS voorop)

2. Gemeentelijk

Gemeenten maken beleid om suïcides en suïcidepogingen te voorkomen

Elke 4 jaar stelt de gemeente het regionaal gezondheidsbeleid op. Suïcidepreventie wordt daar onderdeel van.

Gemeenten mogen dit beleid zelf vormgeven. De gemeente heeft zicht op de wijk. Uit onderzoek blijkt namelijk dat van de mensen die overlijden door suïcide, 60% niet in beeld was van de zorg.

In de wijk zijn er al tal van voorzieningen, bijvoorbeeld tegen eenzaamheid of schuldenproblematiek. Dit zijn ook risicofactoren als het gaat om suïcide. Voor de gemeente ligt dus een doorslaggevende rol als het gaat suïcidepreventie: door actief risicogroepen te benaderen, sleutelfiguren te trainen en publiekscampagnes op te zetten.

In november 2024 is het eindrapport van de uitvoeringstoets verschenen. De resultaten hiervan vindt u in de Kennisbank Impactanalyse van de VNG.

Alle gemeenten aan de slag met suïcidepreventiebeleid

**€10
miljoen p/j
beschikbaar**

3. Individueel

Een gratis en anonieme 24/7 beschikbare hulplijn wordt geborgd

Het model voor suïcidepreventie bij gemeenten

De bewezen effectieve methode waar meer dan 50 gemeenten al mee werken

Stap 1: In kaart brengen lokale situatie

Breng het aantal suïcides in kaart en identificeer de kenmerken van de betrokkenen (zoals geslacht, leeftijd, inkomen en burgerlijke staat). Maak zo een analyse van de belangrijkste risicogroepen en risicofactoren. Al deze gegevens zijn te vinden via de basisadministratie, GGD-vragenlijsten, UWV-databases, Regiobeeld en ook data van andere partners. Welke factoren spelen een rol bij jullie in de gemeente? Wat gebeurt er al aan suïcidepreventie op lokaal niveau, bijvoorbeeld op scholen of bij de GGD? Leg contacten met bestaande initiatieven en andere samenwerkingen in de gemeente of regio.

Stap 2: Zorg voor leiderschap en bestuurlijk draagvlak

Betrek en enthousiasmeer lokale bestuurders vanuit verschillende relevante organisaties, zoals gemeenten, GGZ, GGD, werkgevers en ziekenhuizen. Een stuurgroep met lokale bestuurders, met een wethouder als ambassadeur, helpt bij het opstellen en uitvoeren van effectief beleid. Deze stuurgroep kan lokaal of regionaal zijn (bijvoorbeeld in de GGD-regio). Zo mogelijk kan ook suïcidepreventie opgenomen worden in een bestaand gremium. Het is belangrijk dat suïcidepreventie een eigen agenda behoudt.

Stap 3: Stel een coördinator aan

Een lokale of regionale coördinator is de spin in het web voor het netwerk. Deze betreft verschillende organisaties en kan fungeert als secretaris van de stuurgroep. De coördinator heeft een aansturende rol als het gaat bij het samenstellen en uitvoeren van het lokale actieplan.

Stap 4: Start samenwerking op

Start een samenwerking met regionale en gemeentelijke partnerorganisaties. Dit samenwerkingsverband is cruciaal om goede zorg en ondersteuning te bieden in de regio. Maak een kerngroep van vertegenwoordigers die verantwoordelijk wordt voor het opstellen en uitvoeren van jullie lokale actieplan. Denk aan de volgende partners:

- **Lokaal** - Gemeente, GGD, huisartsen, GGZ, ziekenhuizen, wijkteams, scholen.
- **Professionals** - Schuldhulpverlening, Werk en Inkomen en andere professionals die werken met de doelgroep.
- **Relevante partners** - Politie, sportverenigingen, kerken, buurtwerk en woningbouwvereniging.
- **Nabestaanden** - Betrek nabestaanden op beleids- en uitvoerend niveau.

Stap 5: Ontwikkel een actieplan suïcidepreventie

Stel samen een concreet actieplan op, zodat jullie als lokaal actienetwerk doelgericht bijdragen aan het suïcidepreventiebeleid in jullie gemeente of regio. Gebruik hierbij het bewezen effectieve EAAD-model. Dit model helpt om acties te formuleren op vijf niveaus, waarmee jullie structureel en succesvol kunnen werken aan suïcidepreventie. Zo creëert de kerngroep een samenhangend en impactvol beleid.

In actie!

Waar start je met suïcidepreventie? Bezoek onze website voor tips, tools en praktijkvoorbeelden bij elke stap en zet de webinars in je agenda!

113.nl/gemeenten

Wereld Suïcide Preventie Week

In de week van 10 september zetten we suïcidepreventie op de kaart. Ga concreet aan de slag: van publiekscampagne tot activiteiten in de wijk.

wspw.nl

Vraag Maar

Bevorder in de gemeente het gesprek over suïcide. Iedereen kan deze training volgen: de buurman, voetbaltrainer of docent.

vraagbaar.113.nl

Gatekeepers

Train sleutelfiguren met de verdiepende suïcidepreventietraining gatekeeper voor professionals.

113.nl/academy

i Achtergrondinformatie

Suicidepreventie: vangnet, preventiemodel en de cijfers

Alleen door er naar te vragen worden suïcidale gedachten zichtbaar

Formele en informele hulpverleners bieden een vangnet om zelfdoding te voorkomen. Al hun acties vormen samen een groter geheel en hebben impact. Denk aan:

Wethouder Michèle Ferrière, gemeente Weert:

"De gemeente krijgt met de nieuwe wet een aanjagende en blijvende rol en als wethouder zal ik altijd blijven agenderen, maar grote impact maken kan één gemeente niet alleen. Werk samen met gemeenten in jouw regio. Zoek partners op, binnen en buiten de zorg voor gedeeld draagvlak en eigenaarschap. Alleen dan komen we uiteindelijk tot een landelijke dekking!"

Lokaal suïcides voorkomen kan alleen samen

Onderstaand bewezen effectief preventiemodel* wordt wereldwijd uitgevoerd en vormt een vangnet in de regio. Het European Alliance Against Depression (EAAD) model zorgt voor een aanpak op de verschillende onderdelen. Als gemeente ga je aan de slag op 5 verschillende niveaus om de preventie van depressie en suïcide te verbeteren.

Dit model beidt geïntegreerde aanpak, waarbij verschillende onderdelen van de samenleving samenwerken. Door huisartsen en andere sleutelfiguren te trainen, het publiek te informeren, mensen met suïcidale gedachten en hun naasten te ondersteunen, en gemeenschapsprojecten te bevorderen. Zo zorg je als gemeente voor een brede en effectieve aanpak van suicidepreventie.

TOEGANG TOT DODELIJKE MIDDELEN BEPERKEN

PUBLIEKSCAMPAGNE

Taboe rondom het praten over zelfdoding doorbreken en durven vragen naar suïcidale gedachten. Mediarichtlijnen.

GATEKEEPERSTRAINING

Sleutelfiguren in het netwerk equiperen om signalen te herkennen, bespreekbaar te maken en mensen naar hulp te leiden.

RISICOGROEPEN

Vroeg signaleren en benaderen van groepen met een hoger risico op overlijden door zelfdoding.

NETWERKBREDE SAMENWERKING

Samenwerkingsafspraken zodat alle lokale partners binnen en buiten de zorg hun rol pakken.

Bron: *European Alliance Against Depression (EAAD).

Facts en figures

Naar een land waar niemand eenzaam en radeloos sterft door suïcide

